

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE vedoucí práce

Autorka práce: Anna Procházková

Studijní program: Český jazyk se zaměřením na vzdělávání

Studijní plán: Český jazyk se zaměřením na vzdělávání se sdruženým studiem Speciální pedagogika se zaměřením na vzdělávání

Název práce: Porovnání zobrazení 2. světové války v Ostře sledovaných vlacích B. Hrabala a Severním nádraží a Lazaretním vlaku A. Branalda

Vedoucí práce: PhDr. Jiří Smrčka, Ph.D.

Oponent práce: prof. PhDr. Dagmar Mocná, CSc.

A. Požadované náležitosti závěrečné práce:

Legenda: ztučněný text v příslušném poli vyjadřuje hodnocení posuzovatelem.

	A	B	C	N
1. Cíl/e	Jasně formulované a adekvátní typu a charakteru práce.	Drobné nedostatky v obsahové a/nebo funkční formulaci.	Nefunkční formulace formálně (např. příliš obecná) i obsahově.	Není formulován.
2. Práce s informačními zdroji, dodržení formálních pravidel.	Reprezentativní zdroje (množství a kvalita, aktuálnost), vhodně vybrány a správně citovány dle zvolené citační normy.	Nezřetelné oddělení převzatého a vlastního, drobné nedostatky v citacích a seznamu literatury.	Chybějící odkazy, nepřesné, nesprávně uváděné infor. zdroje, seznam liter. neodpovídá citacím apod.	Nevyhovuje.
3. Úroveň jazykového projevu	Vhodná pravopisná a stylistická úroveň.	Drobné nedostatky ve stylistice nebo gramatice	Výraznější nedostatky, např.: časté překlepy, chyby v interpunkci a pravopise	Nevyhovuje.
4. Závěr	Shrnuje práci jako celek, přesahuje obsah BP v jeho hlubší reflexi a hodnocení, reaguje na cíle, obsahuje argumentované stanovisko autora.	Mezi A a C	Popisuje obsah, neobsahuje širší reflexi problému, nehodnotí nebo neobsahuje stanovisko autora, neváže se k cíli.	Není formulován.
5. Formální náležitosti (abstrakt, klíčová slova, rozsah)	Ano	Neúplné:	DOPLNIT při obhajobě:	Nevyhovuje.

B. Kvalita závěrečné práce:

Legenda: ztučněné písmeno vyjadřuje hodnocení posuzovatelem: A = kvalitní zpracování, B = dílčí nedostatky, C = závažnější nedostatky, N = nevyhovuje, NP = nelze posoudit

Kritérium	A	B	C	N	NP
Orientace v pojednávané problematice, v níž se odráží znalost relevantních pramenů a odborné literatury.	A	B	C	N	NP
Úroveň odbornosti textu včetně používání odborné terminologie a dovednosti vymezit problém k řešení. Terminologie je korektní a jednotná.	A	B	C	N	NP
Logická struktura výkladu, návaznost jednotlivých kapitol, obsah vytváří logický celek.	A	B	C	N	NP
Funkční provázanost teoretické a empirické/praktické části, pokud mají práce tuto strukturu.	A	B	C	N	NP

Kritérium	A	B	C	N	NP
Popis metodologie: popis metod, analýzy, a/nebo zdůvodnění empirických postupů aj. ve vztahu k cílům práce.	A	B	C	N	NP
Úroveň interpretačních (interpretačně-analytických) dovedností, schopnost reflexe tématu či získaných dat.	A	B	C	N	NP
Originalita zpracování: zpracování práce svědčí o tvůrčím zaujetí autora a jeho samostatném uvažování o řešené problematice.	A	B	C	N	NP

C. Slovní hodnocení a sdělení autora závěrečné práce:

Bakalářská práce Anny Procházkové si dala za cíl porovnat romány Adolfa Branalda Severní nádraží a Lazaretní vlak s novelou Bohumila Hrabala Ostře sledované vlaky. Tyto tři texty spojuje topos nádraží v období německé okupace. Nabízí se prozkoumat, jakým způsobem se v uvedených textech odráží odlišný narativní přístup a jak se v nich pracuje s klíčovými motivickými prvky. Východiskem pro porovnání textů se stala hypotéza o příslušnosti Branaldových románů k tzv. první fázi zobrazení 2. světové války v literatuře a Hrabalovy novely k tzv. druhé fázi. Autorka mohla prvky, které jsou obecně charakteristické pro jednotlivé fáze, uvést do vztahu se zkoumanými texty a určit, zda narativní odlišnosti mezi Branaldovým a Hrabalovým přístupem korespondují s tím, jak se o obou fázích zobrazení války standardně uvažuje v odborné literatuře (zejm. v tzv. akademických dějinách české literatury).

V teoretické části práce bylo proto logické, že autorka nejprve vymezila jednotlivé fáze zobrazení války v literatuře. Podle mého názoru autorka správně zdůraznila typologickou odlišnost namísto konkrétního časového určení, neboť obě fáze se částečně prolínaly a šlo spíše o převahu určitého narativního a hodnotového přístupu. Zatímco vymezení obou fází zobrazení války je důležitým východiskem pro následnou analýzu textů, kapitolu 1 popisující literárněhistorický kontext považují za zbytečnou, neboť velmi zjednodušujícím způsobem pouze opakuje obecně známé skutečnosti. Výraznou redukci by zasloužila i kap. 4 věnující se biografii obou autorů. Údaje o životě A. Branalda a B. Hrabala, které nesouvisejí se zkoumanými texty, bakalářské práce jen zatěžují a nivelizují její úroveň. V této kapitole bakalářská práce navíc stylově tíhne k publicistice (zřejmě pod vlivem zdrojů, z nichž autorka čerpala), přičemž některé tvrzené skutečnosti jsou v částečném rozporu s doložitelnou realitou (např. u Branalda „V následujících letech, během normalizace, se jeho knihy nesměly vydávat“, str. 16 – to platí jen o období mezi roky 1973 a 1978, jak indikuje katalog NKP).

V samotné analýze textů postupuje práce metodologicky v předem stanoveném plánu. Autorka pracuje soustředně, neodbíhavě, koncentruje se na podstatu. Výběr kategorií považují za vhodný – jak na úrovni narativní (postavy a časoprostor), tak na úrovni motivické (nádraží, hrdinství, smrt, nepřítel, láska). V některých kapitolách se autorce daří při analýze jít více do hloubky a dotknout se literární podstaty textu, jinde se naopak spokojuje s povrchními soudy. K jisté škodě práce přispívá, že autorka se u většiny zkoumaných jevů nedrží systematického tázání na funkci použitého prostředku (jakého efektu se použitím daného prostředku dosahuje?) a často se spokojuje s povrchním výkladem přečetného textu. Zbytečně se také někdy utíká k zobecňujícím hodnotícím soudům, pro které chybí opora v provedené analýze (např. „Branald zobrazil Německo s nacisty tím nejvšerhodnějším způsobem.“, str. 57). Analýza by zasloužila podrobněji se zaměřit na strukturu a typologii postav v jednotlivých textech, na otázky typizace nebo na problematiku autorské strategie (např. s obrazem nepřítele Branald zachází zřetelně tak, aby jeho smrt byla čtenářem bez výhrady přijímána jako akt spravedlnosti).

Kvalitě poznání by také napomohlo jemněji přistupovat k odlišení autorských strategií v Severním nádraží a Lazaretním vlaku. Zatímco Severní nádraží využívá některé prvky narativního experimentu (který není pro většinového čtenáře samozřejmý), Lazaretní vlak se spokojuje s konvenčním vyprávěním.

Závěry práce shrnují stěžejní zjištění, k nimž autorka dospěla při porovnání obou autorských přístupů. Za přínosné považují úvahy, v nichž autorka dokázala zhodnotit odlišnosti zkoumaných textů od typických znaků pro danou fázi zobrazení války v literatuře. Se závěry je možné v zásadě souhlasit, až na drobné výjimky (například tvrzení: „Pocity strachu a poukázání na lidskou zbabělost nekorespondovaly se zobrazením války v tzv. první fázi, v tomto směru se Branald rozchází s daným zobecněním“, str. 64 a 65 – Přitom hrdinství Branaldových nenápadných železničářů lze analogicky přirovnat k hrdinství protagonistů povídek Drdovy Němé barikády).

Na kvalitě práce se negativně podepsala skutečnost, že vznikala ve značném chvatu. Časová tíseň byla zřejmě hlavní příčinou, proč autorka některé jevy hlouběji nepromýšlela, anebo je nedokázala dovést do uspokojivého tvaru. V některých případech se stala časová tíseň zřejmě příčinou formulační rozvolněnosti, významové nejednoznačnosti či nesrozumitelnosti (např. tvrzení „Pomocí analýzy a porovnání dvou autorů a jejich děl jsem se snažila nalézt odpověď“, str. 63 – práce neporovnávala autory, ale jejich texty), nevhodného používání hovorových výrazů (např. němečtí vojáci v lazaretním vlaku nejsou „lazaři“, ale nemocní, ranění či v karanténě, str. 57) nebo terminologických nepřesností (např. v celé práci se uvažuje o Ostře sledovaných vlacích jako o novele, zatímco na str. 67 je použito žánrové označení povídka).

Ke škodě práce přispívá i vysoký počet překlepů, včetně opakovaného změněného jména postavy inspektora Fíce (v práci Líce, např. str. 48, 61 nebo 65), chyb ve větné interpunkci (např. na str. 54) a gramatických chyb (např. na str. 61). Kvalifikační práce obhajovaná v rámci studijního programu Český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání se nedostatků tohoto typu musí umět vyvarovat.

Přes výše uvedené nedostatky hodnotím práci Anny Procházkové příznivě, neboť při analýze textů osvědčila schopnosti aplikovat literárně teoretické nástroje na konkrétní textový materiál. Cíle, ke kterým dospěla, korespondují s vytyčeným badatelským úkolem. Výsledný text odpovídá nárokům na kvalifikační práci tohoto typu.

Předložená práce splňuje veškeré požadavky kladené na tento typ prací. Shody v systému Theses.cz a Turnitin s jinými dokumenty byly zkontrolovány vedoucím práce.

Práci doporučuji k obhajobě.

D. Otázky k obhajobě

- 1. Severní nádraží bakalářská práce řadí do tzv. první etapy zobrazení 2. světové války v literatuře. Román však využívá moderní narativní postupy, které se vymykají konvenčnímu vyprávění. Charakterizuje tyto postupy (tj. jaké vyprávěcí prostředky použité v Branaldově románu jsou příznačné pro moderní prózu)?**
- 2. Na str. 67 uvádíte, že v Branaldových textech „hrdinské činy železničářů nejsou tak schematizované“. Vysvětlete, co rozumíte schematizací, a rozvažte, nakolik souvisí charaktery Branaldových postav s typizací?**
- 3. Je možné funkční schéma jednajících postav popsat také v *Ostře sledovaných vlacích*?**

V Praze dne 15. srpna 2024

Podpis